

Maj-Britt Theorin:

Ett alternativ till krigspolitiken

Är kriget oundvikligt? Självklart inte. Krig planeras, förbereds och beslutas av människor och kan också stoppas av människor. Kriget föds i människornas sinnen och det är i människornas sinnen freden måste byggas, säger Unesco-stadgan. Då är det väsentligt om maktens män och kvinnor söker alla vägar att undvika krig, som FN-stadgan föreskriver. Eller hukar bakom resolutioner utan att aktivt söka påverka eller förhindra ett eventuellt kommande beslut om krig. Demokrati kan inte skapas med bomber, sa Olof Palme om Vietnamkriget, och detta gäller fortfarande. Demokratin faller på slagfältet.

Fortfarande är kvinnor den del av civilbefolkningen som drabbas hårdast vid väpnade konflikter. I konflikter världen över – från Balkan till Rwanda till Afghanistan och Irak – utsätts kvinnor systematiskt för våld-

täkt, de utnyttjas och förtrycks i flyktingläger och tvingas in i slaveri. Och de förnekas delta i fredsförhandlingar, i förebyggande konfliktlösningsarbete, i medling, ja i allt fredsarbete.

Svenska folket har inte tillfrågats

När förklarade Sverige krig och mot vem? När beslutade Sveriges riksdag och regering att gå i krig? När beslöt Sveriges riksdag att svenska soldater ska ha Nato på sina uniformer? När beslöt Sveriges riksdag att ge de amerikanska trupperna i OEF rätt att ha den svenska flaggan på sina uniformer? Svar: aldrig! Men efter 200 år av fred befinner sig Sverige i krig – utan krigsförklaring eller ens beslut i Sveriges riksdag. Och svenska folket har inte tillfrågats. I krig för USA:s räkning under Nato-befäl och med uppgift inte att förhindra krig utan att föra krig.

I flera år har det förnekats att svens-

ka soldater lyder under samma regler – *rules of engagement* – som Nato, men nu erkänns att så är fallet. Regler som säger ”skjut först och fråga sedan”, något som aldrig kan gälla för FN-soldater. När riksdagen den 6 december 2005 godkände att svenska soldater skulle sättas in i ISAF var villkoret olika mandat och en klar åtskillnad mellan ISAF och OEF. Den gränsen är nu helt utsuddad utan att Sveriges riksdag reagerat.

Afghanistan-kriget är inte ett uppdrag från FN utan från USA och Nato. Ingen FN-resolution tvingar Sverige att delta i Afghanistan. Svenska soldater i Afghanistan är inte FN-soldater, bär inte blå baskrar. Sverige har inte ombetts av FN eller regeringen i Kabul att delta i operationen i Afghanistan. Sverige har valt bort de 18 riktiga FN-ledda fredsopera-

tionerna för Nato-USA-operationen i Afghanistan. Nato/ISAF-styrkan finns inte på FN:s lista över FN-operationer. Alla svenska soldater där bär Natos emblem, inte FN:s blå fana.

Skälen för krigsdeltagande ändras

Hur kunde Sverige hamna där som lakejer för USA:s krig? Varför följs inte de förbehåll riksdagen föreskrev för att delta att en klar åtskillnad mellan ISAF och den amerikanska styrkan OEF måste upprätthållas? Hur naiv får en försvarsminister vara? Vad är det verkliga skälet för Sverige att delta? Detta skäl har tid efter annan förändrats.

Först var det för att skydda Kabul och regeringen och de civila hjälporganisationerna, sen blev det för kvinnornas skull, de som skulle skyddas från talibanerna.

Nästa skäl var att det var demokrati vi skulle införa. Tolgfors säger numera att svenska affärsintressen måste säkras. Och från Carl Bildt får vi höra att det är bekämpningen av knarket, som hela tiden finansierat de olika krigsherrarna och också talibanerna, som är skälet till vår närvaro. Varför inte säga som sanningen är – det handlar om lojalitet med USA och Nato. Och viljan att ingå i Nato.

Efter nio år av krig har freden inte kommit ett enda steg närmre och strategin att kriga fram fred är ett enda stort misslyckande. Man kan inte vinna freden med att bomba civila afghaners byar, hus och hem och döda kvinnor och barn. Bomber dödar för generationer framåt människors förhoppningar om fred och samförstånd.

När det gäller kvinnornas befrielse är den mest teoretisk. Nya lagar och internationella konventioner är inte värda papperet de är skrivna på – de upphävs i praktiken av fattigdomen, analfabetismen, kvinnohatet och framförallt det pågående kriget. För den breda majoriteten av landets kvinnor har därför livet knappast ändrats alls.

Motståndet mot deltagande i Afghanistankriget växer över hela världen: Holland har nu dragit hem sina styrkor, Kanada är på väg, i England

väntas besked om tillbakadragande och i Tyskland är en klar majoritet av befolkningen emot liksom i Sverige. Enligt SIFO är 52 procent i alliansen emot kriget och 70 procent bland de rödgröna. USA har beslutat att börja tillbakadragandet senast om ett år och i kongressen är 73 procent av demokraterna för ett tillbakadragande och kräver en tidtabell. 60 procent är för ett tillbakadragande även om Afghanistan är instabilt. Men Sverige ska tydligen bli siste man på skansen. Är det vettigt?

Också i Afghanistan är motståndet starkt mot Nato-trupperna enligt Reuters. 74 procent anser det fel att samarbeta med utländska trupper. 68 procent anser inte att Natos styrkor beskyddar dem, 65 procent menar att talibanledaren borde sitta med i regeringen och 55 procent tror att de utländska trupperna är i Afghanistan för egen vinnings skull.

Myten om militärskydd av bistånd

Den svenska regeringen blandar nu samman de militära och civila insatserna, bistånd och diplomati, något som övergivits av USA och Nato. Myten om att militären måste skydda det utländska biståndet tillbakavisas av Svenska Afghanistankommittén, SAK, liksom av den amerikanska biståndsorganisationen Care, som driver 300 skolor i Afghanistan. Inte en enda skola har bränts ner av talibanerna. Respektfulla förbindelser med lokalbefolkningen och verkligt inflytande för deras ledare är förklaringen.

Sverige satsar mångfalt mer på militära insatser än på bistånd. Men Sverige är inte ensam om sin felsatsning. USA, Danmark, Tyskland och Storbritannien har tillsammans lagt ner 2 450 miljarder svenska kronor på vapen och soldater i Afghanistan – nio gånger mer än hela världen betalat för landets återuppbyggnad. För varje euro som EU satsar på den civila uppbyggnaden satsas fem euros på militära operationer enligt Svenska Afghanistankommittén.

Japan upphörde med militärt bistånd i våras och satsar helt på civila insatser. För de 500 svenska soldaterna skulle man få 25 000 välutbil-

dade lärare eller stödja 720 000 elever enligt SAK. För att inte tala om alla de barnmorskor man skulle kunna utbilda.

Strategi med civil uppbyggnad

Efter nio års krig är det uppenbart att de militära insatserna inte har lyckats. En samordnad långsiktig fredsstrategi, som gör slut på 30 års krig, är ett måste. En strategi med civil uppbyggnad och diplomati i förarsätet. Sverige kan ta ett sådant initiativ i FN och EU. Sverige bör arbeta för en FN-resolution som reglerar och ersätter USA:s roll som självpåtagen ockupationsmakt. Samtliga utländska trupper måste dras tillbaka enligt en tidsplan, något som alla grannländer begärt, och ersättas med accepterad trupp från närområdet under en övergångstid. Förhandlingar inledas med modesta talibanledare. (Lär redan pågå). Omvandla flermiljardsatsningen till civila insatser (Marshallplan) som kraftigt utökas till stöd för SAK och andra som verkat i årtal i Afghanistan.

De som sviker Afghanistan är inte vi som vill överge krigets väg och i stället satsa svenska miljarder på fred och civil återuppbyggnad, utan de som vill kriga fram fred. ”Man kan inte rädda en by genom att bomba den”, sa Olof Palme. Ta hem de svenska soldaterna!

Maj-Britt Theorin

*Tidigare nedrustningsambassadör
och EU-parlamentariker
för socialdemokraterna*

Foto: Henrik Persson